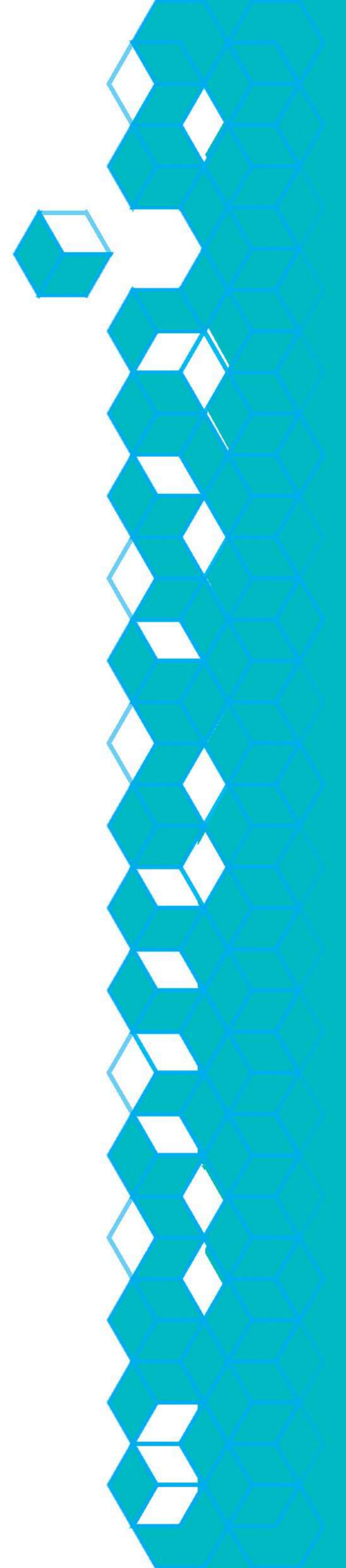
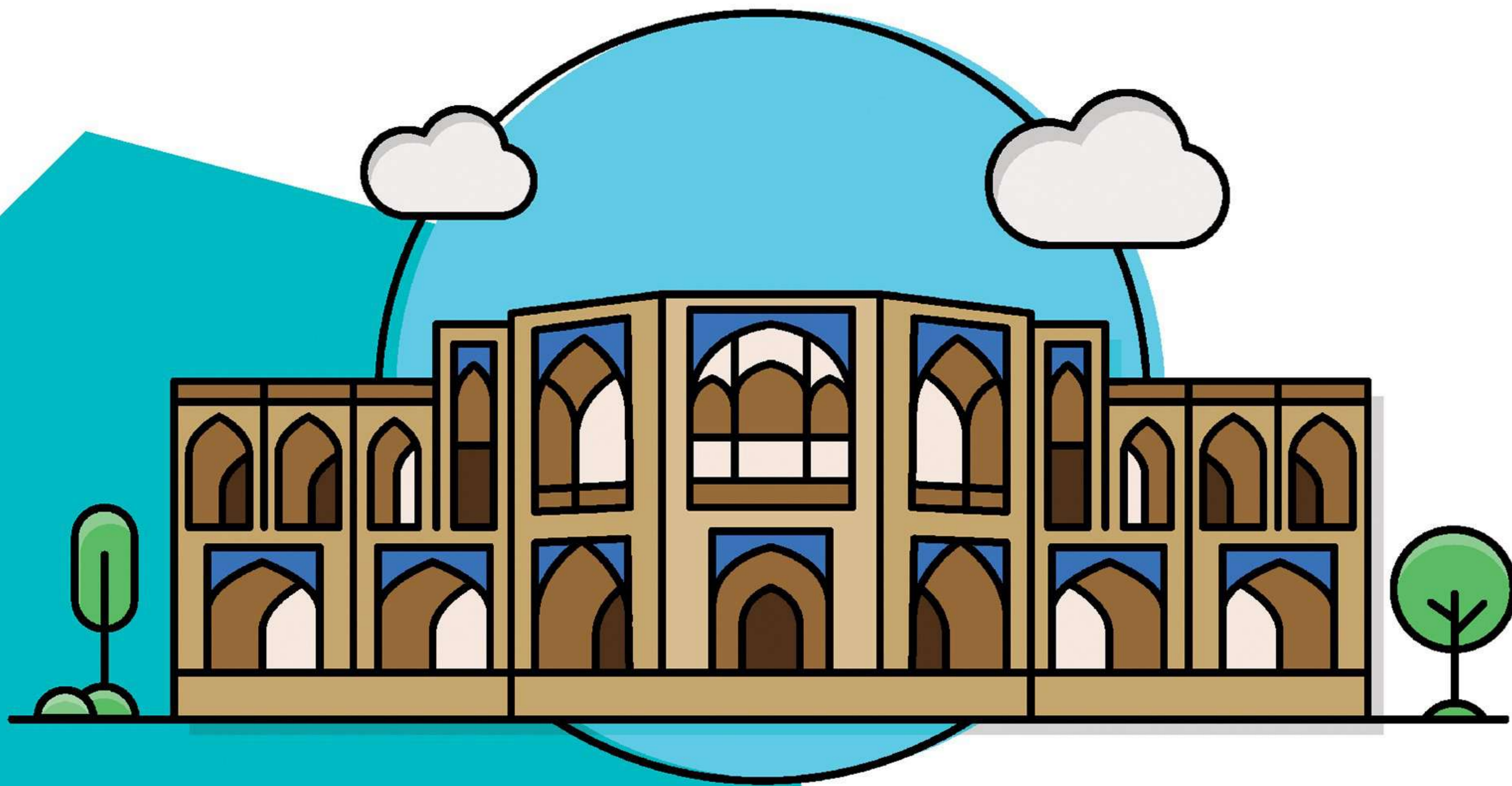
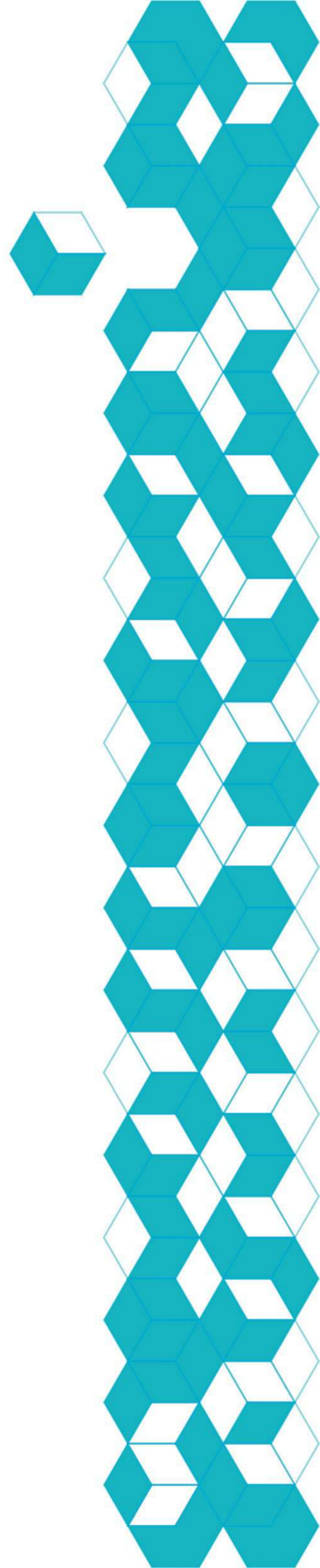

سیمای نیکوکاری

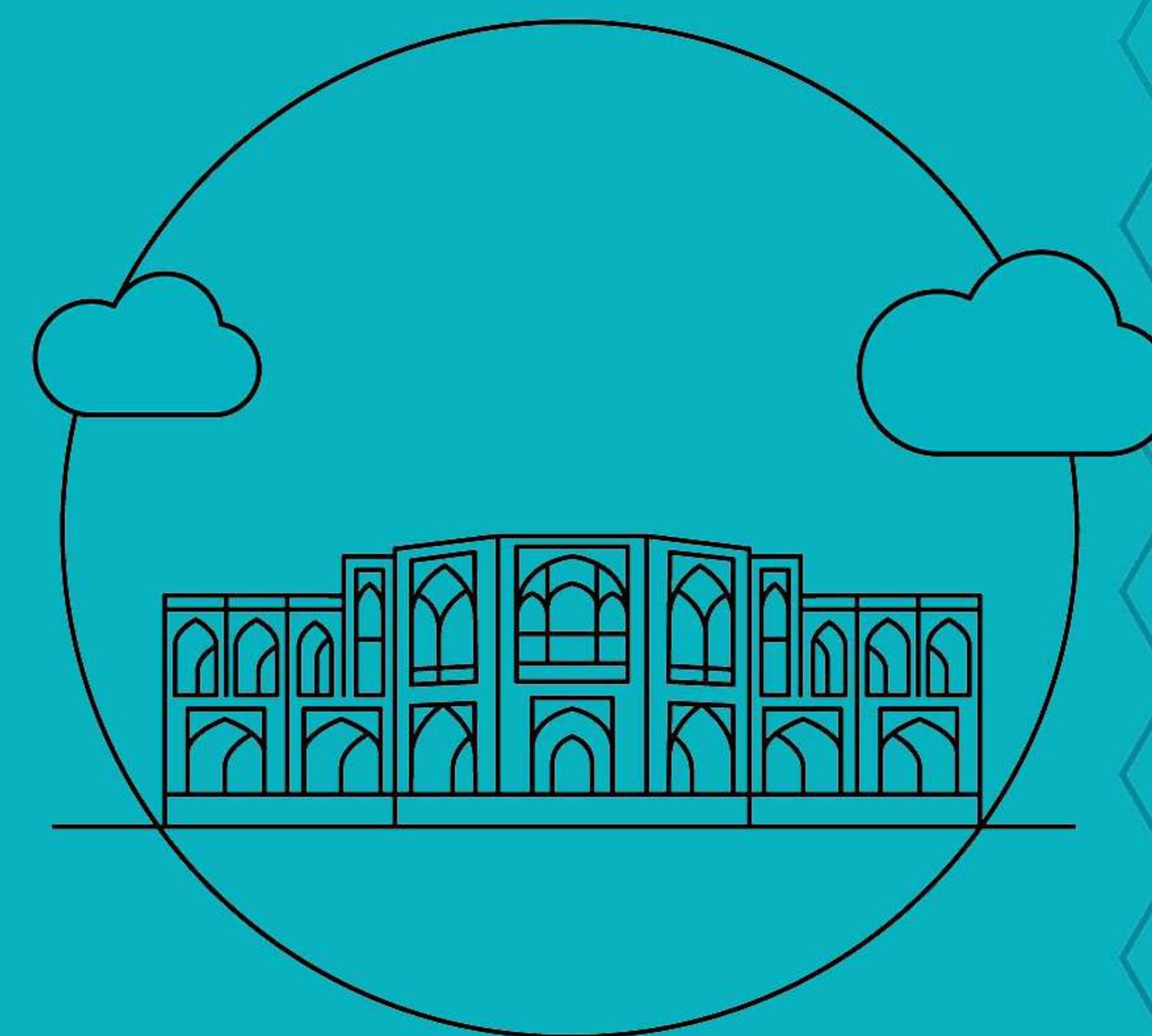
شهر اصفهان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ |

سیمای نیکوکاری شهر اصفهان

مدیر پروژه: علیرضا اسکندری نژاد

جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها: فرزین مؤذن‌زاده و احمد سعیدی ورنوسفادرائی

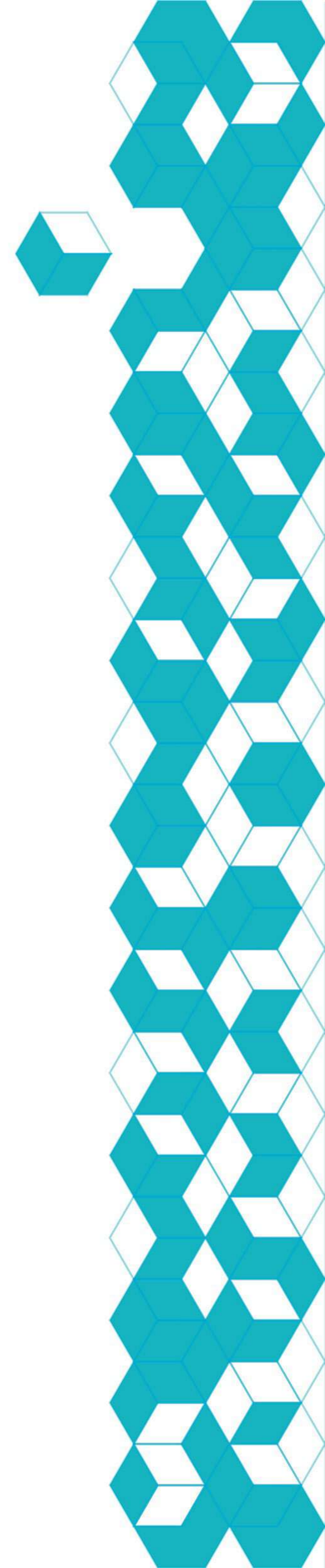
طراح جلد و صفحه‌آرا: محبوبه اسدی

وبسایت اطلس خیر ایران: atlas.kheir.ir

ایمیل اطلس خیر ایران: atlas@kheir.ir

آدرس: تهران، کارگر شمالی، کوچه اردهال، پلاک ۶، واحد ۳

کد پستی: ۱۴۱۳۶۵۳۴۴۲

بنیاد خیریه راهبری آلاء

بنیاد خیریه راهبری آلاء، سازمان مادر مجموعه‌های متعدد و متنوع مردم‌نهاد، در عرصه‌های مختلف فرهنگی و اجتماعی، با نزدیک به ۱۵ سال سابقه فعالیت‌های خیرخواهانه و نیکوکارانه در بسیاری از نقاط کشور است. این سازمان، مهد بسیاری از حرکت‌های نیکوکارانه فرهنگی و اجتماعی و ایده‌های نو در کشور قرار گرفته که هم‌اکنون با شتاب و رشد روزافزون، به حرکت خود ادامه می‌دهند. آلاء با حمایت معنوی مرحوم حجت‌الاسلام والمسلمین، شیخ مهدی مظاهری (ره)، یادگار معنوی شهر اصفهان و با تلاش و دغدغه خانواده خیراندیش و کارآفرین ایشان در قالب مؤسسه «آینه‌داران لقاء آفتاب» تأسیس شد.

ایده‌پردازان آلاء از بدو تأسیس این نهاد، در کلیشه‌های معمول خیریه‌ها و سازمان‌های مردم‌نهاد، چه در عرصه مدیریت و چه در عرصه مأموریت، تغییر و تحول را در دستور کار خود قرار دادند. آلاء نگاه آرمان‌گرا و اندیشه راهبردی-توحیدی را با حرکت جهادی، علمی، پویا، درون‌زا و مردمی، بر اساس فناوری‌های روز در هم آمیخت تا بتواند امور خیری را به سرانجام برساند که اثربخشی آن تا سالیان طولانی ماندگار است. داشتن نگاه نظام‌مند و جامع برای انجام دادن فعالیت‌های خیر، مشخصه محوری بنیاد آلاء است که با نگاه جهادی و مردمی آمیخته می‌شود.

بسط و توجه به مفهوم خیر، نسبت به سطحی که بسیاری از فعالان اجتماعی و خیرین به آن بسنده کرده‌اند، از اولین اقدامات بنیاد تحول‌آفرین آلاء بوده است.

در بنیاد آلاء، تحقق امر خیر در جامعه، به تحقق حیات طیبه در بُعد فردی و اجتماعی انسان گسترش یافته است. این مهم، جز با نگاه جامع به همه عرصه‌های زندگی انسان امکان‌پذیر نیست.

شیرینک

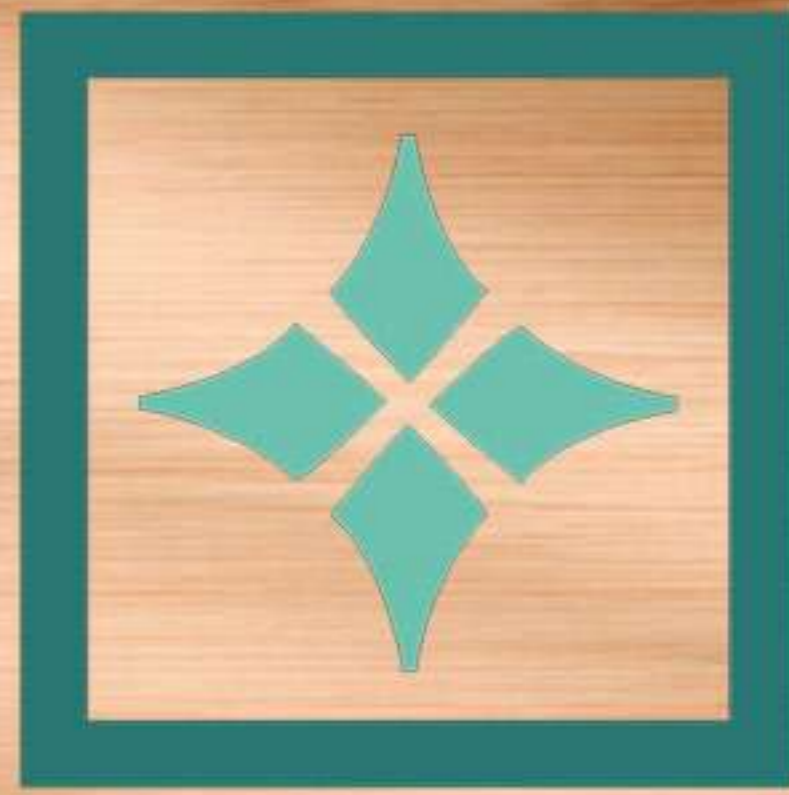
خیرماندگار

توجه ویژه به موضوعات خاص امور خیر شامل: فرهنگ‌سازی و ترویج، ایجاد انگیزش، اصلاح مدیریت، آموزش و ایجاد مهارت، تعامل و هم‌افزایی، پشتیبانی ایده و خلاقیت، رفع موانع رشد خیر و گفتمان‌سازی نیکوکاری، سبب شد بنیاد خیریه راهبری آلاء رویکردی را با عنوان خیرماندگار دنبال کند که به سوی راهبری دانش‌بنیان امور خیر گام برمی‌دارد.

خیرماندگار برای این منظور در چهار حوزه: مدیریت دانش امور خیر و نیکوکاری، مدیریت پایش و بهینه‌سازی امور خیر و نیکوکاری، فرهنگ‌سازی و ترویج امور خیر و نیکوکاری و پرورش سرمایه‌های انسانی امور خیر و نیکوکاری، اقدام به برنامه‌ریزی و فعالیت نموده است. منظورمان از راهبری دانش‌بنیان امور خیر، الگوسازی، جریان‌سازی و بهینه‌سازی در حوزه امور خیر است؛ به عبارت دیگر سعی مان بر آن است که با تولید و به‌کارگیری دانش در حوزه امر خیر، منابع محدود خیریه‌ها و خیرین، عالمانه و بهینه هزینه شود و با فرهنگ‌سازی در این حوزه به‌جای آنکه تنها تعداد معدودی از جامعه عنوان خیر را به دوش کشند، هر ایرانی یک نیکوکار باشد، تا دست در دست یکدیگر، بتوانیم مشکلات و معضلات جامعه را بهتر و کاراتر برطرف نماییم. جهت نیل به اهداف مورد نظر، تاکنون مراکز زیر مجموعه خیرماندگار شامل: مرکز پژوهشی آلاء، کلینیک مهارت‌های نیکوکاری خیرماندگار، مرکز فرهنگ نیکوکاری و مرکز توسعه نیکوکاری راه‌اندازی و شروع به فعالیت نموده‌اند.

دانلود

پیمایش ملی گرایش مردم ایران به نیکوکاری

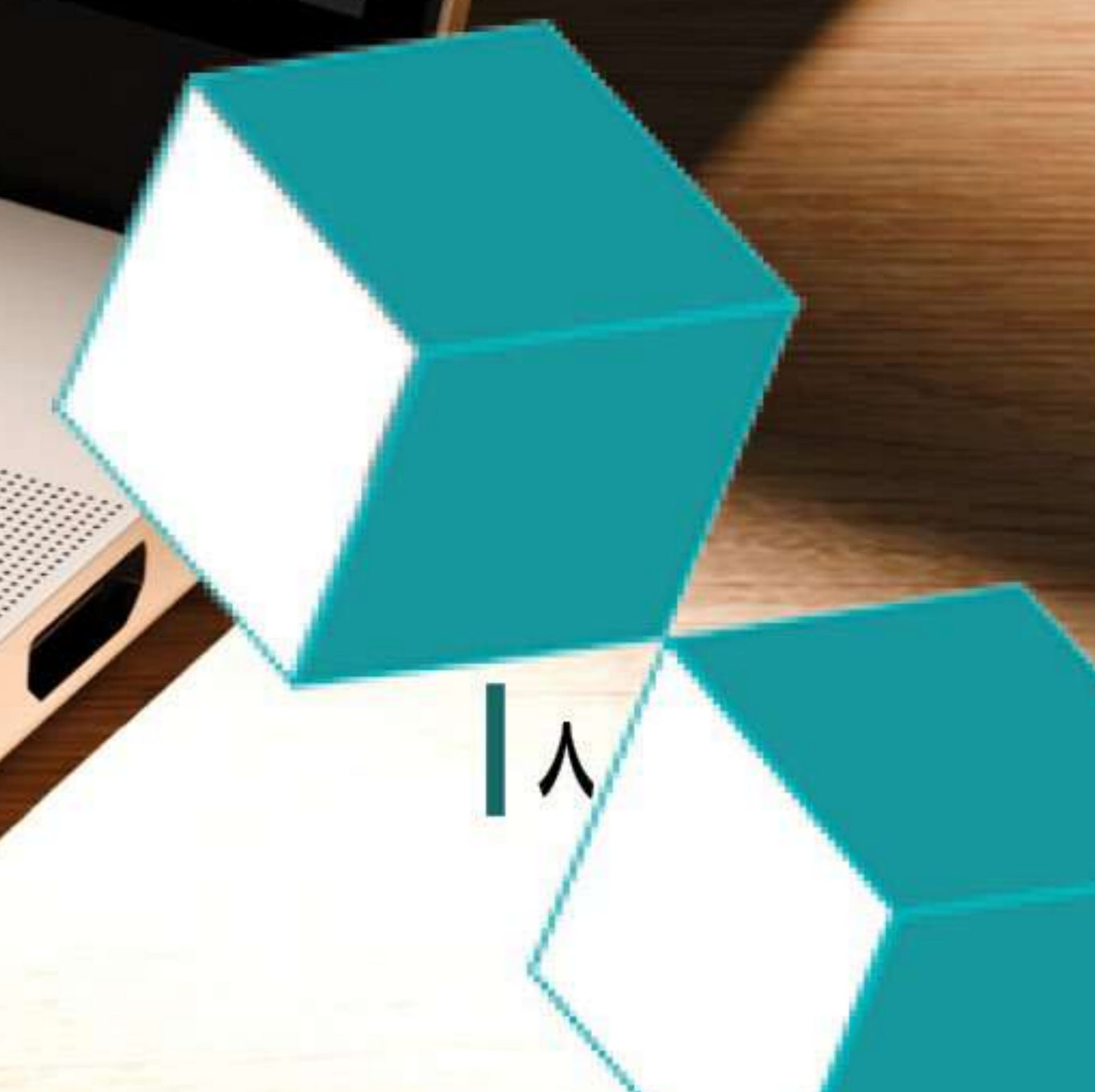
اطلس خیر ایران

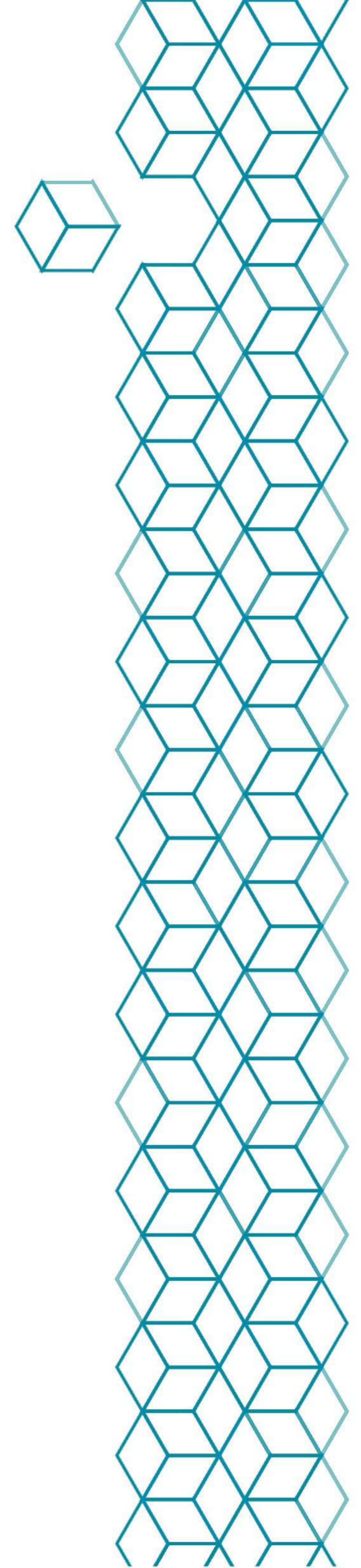
ما در اطلس خیر ایران تلاش می‌کنیم تا با جمع‌آوری، تولید و تحلیل داده‌های مختلف مرتبط با حوزه نیکوکاری، تصمیم‌گیری را برای فعالان در این حوزه تسهیل کنیم. اطلس خیر ایران با راه‌اندازی «بانک اطلاعاتی خیریه‌ها» و در دسترس قراردادن این بانک اطلاعاتی، به همه اندیشمندان این عرصه کمک می‌کند تا به اطلاعات مورد نیاز خود در خصوص خیریه‌های کشور دست پیدا کنند. همچنین، اطلس می‌کوشد تا با تولید و تحلیل داده‌های آماری مختلف از جمله گفت‌وگو با فعالین حوزه خیر، تهیه گزارش آماری خیرخواهی و ترجمه معتبرترین پژوهش‌ها و اسناد نیکوکاری بستر مناسبی را به‌عنوان یک پایگاه داده‌ای حوزه خیر فراهم کند. تیم اطلس با تلاش در انتشار این داده‌ها می‌خواهد حوزه خیر را آینده از خلأ معرفتی و دانشی کند تا تصمیم‌گیری در زمینه خیر برای مردم و ذی‌نفعان سهل‌تر گردد.

۱۵۰
سیمای نیکوکاری
نمایش مصاحبه‌ها

۱۰۰۰۰
خیریه
بانک اطلاعاتی

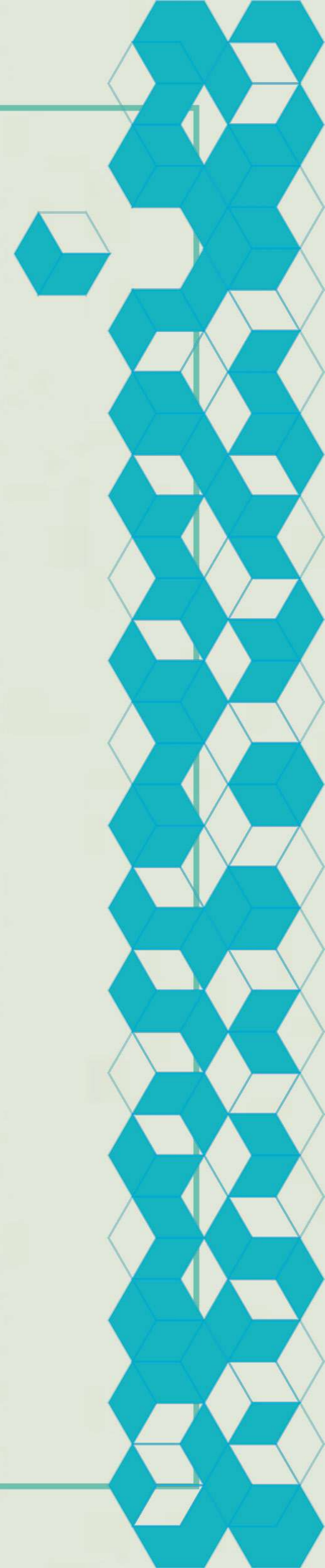
اطلس خیر ایران

اطلس خیر ایران اولین پایگاه تخصصی تجمیع و تحلیل داده‌ها در زمینه نیکوکاری و امر خیر است. اطلس با اهدافی چون ایجاد پایگاه اطلاعاتی و داده‌ای از فعالان حوزه نیکوکاری، تجمیع و نشر اطلاعات حوزه نیکوکاری جهان، تجمیع و نشر اطلاعات حوزه نیکوکاری ایران، نشر گزارش سالیانه فعالیت‌ها، نشر پژوهش‌های بین‌المللی و ملی مرتبط با حوزه نیکوکاری، انتشار مقالات مرتبط با حوزه نیکوکاری، انتشار تحلیل‌ها و بررسی‌های مرتبط با حوزه نیکوکاری و بهره‌گیری از شاخص‌های بین‌المللی حوزه نیکوکاری برای انجام پژوهش‌های داخلی، به جمع‌آوری و تحلیل انواع داده‌ها در زمینه امر خیر و نیکوکاری می‌پردازد. جامعه هدف مورد پژوهش اطلس محققان حوزه نیکوکاری، مدیران و کارکنان مؤسسات خیریه، مدیران دولتی و افراد دغدغه‌مند در امر خیر هستند.

پیشگفتاری بر گزارش سیمای نیکوکاری شهر اصفهان

گزارشی که پیش روی خوانندگان محترم قرار گرفته است، سومین گزارش سیمای نیکوکاری ایران است که در واحد اطلس خیر ایران تهیه شده است. همانند گزارش‌های پیشین سیمای نیکوکاری ایران که هر یک به وضعیت نیکوکاری و خیریه‌ها در شهرهای مدنظر اختصاص یافته بود، این گزارش نیز با تمرکز بر خیریه‌های شهر اصفهان نوشته شده است. در این گزارش، خوانندگان با نظرات فعالان حوزه خیر هر استان در خصوص چالش‌ها، پتانسیل‌ها، پیشینه و سایر اطلاعات ضروری به‌نحوی مستقیم ارتباط پیدا می‌کنند. در انتهای هر گزارش نیز یافته‌های تحلیلی به‌صورت اجمالی بیان می‌شود.

پیشینه این گزارش به طرحی بین‌المللی باز می‌گردد که مکتب نیکوکاری خانواده لیلی (Lilly Family School of Philanthropy) واقع در دانشگاه ایندیانا تحت عنوان Global Philanthropy Environment یا محیط جهانی نیکوکاری منتشر می‌کنند. این طرح پژوهشی که در بیشتر از ۷۰ کشور دنیا اجرا می‌شود، شامل یک بخش کمی و یک بخش کیفی است. در اصل، مجریان طرح از متخصصان حوزه نیکوکاری در کشورهای مختلف می‌خواهند که به یک پرسشنامه پاسخ دهند و یک گزارش توصیفی در پاسخ به چهار سؤال تشریحی را نیز تکمیل کنند. نهایتاً از داده‌های به‌دست‌آمده، رتبه‌بندی کشورها از حیث محیط نیکوکاری مستخرج می‌شود. تلاش ما در تهیه و تدوین گزارش «سیمای نیکوکاری» بر آن است تا ضمن بهره‌مندی از تجربیات بین‌المللی در این حوزه، تلاش کنیم تا به شاخص‌هایی بومی برای بررسی وضعیت نیکوکاری در ایران دست یابیم.

ساختار گزارش سیمای نیکوکاری بدین صورت است که گزارش هر مرکز استان در این قالب منتشر می‌شود:

الف) یک مقدمه در خصوص شرایط اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و نیکوکاری آن؛

ب) بدنه اصلی گزارش که مبتنی بر مصاحبه‌های تخصصی با فعالان حوزه خیر (مدیران و کارمندان ارشد خیریه‌ها، مدیران دولتی متولی امر خیر، پژوهشگران حوزه خیر و سایر افراد فعال در این حوزه) آن مرکز استان است؛

ج) یک نتیجه‌گیری تحلیلی در خصوص شاخص‌های اصلی محیط نیکوکاری آن مرکز استان و یافته‌های مرتبط با اولویت‌سنجی فعالیت‌های نیکوکارانه در آن مرکز استان.

برای نگارش گزارش حاضر، با ۳۰ مدیر، کارمند ارشد، عضو هیئت‌مدیره یا پژوهشگر حوزه نیکوکاری در شهر اصفهان گفت‌وگو صورت گرفته است. آنچه در ادامه ذیل بخش گفت‌وگوها و تحلیل گفت‌وگوها مشاهده می‌کنید، حاصل ۲۸ گفت‌وگویی است که مصاحبه‌شوندگان رضایت خودشان را مبنی بر انتشار متن آن اعلام کرده‌اند. تلاش شده است تا با توجه به اهمیت شهر اصفهان و جمعیت آن، در نسبت با دیگر گزارش‌های سیمای نیکوکاری، نمونه بزرگتری مورد مطالعه قرار بگیرد تا نتایج وثوق‌پذیرتر باشند.

امید است که مجموعه گزارش‌های سیمای نیکوکاری بتواند گامی هرچند کوچک در اعتلای فرهنگ نیکوکاری، تقویت خیریه‌ها و بهبود تعامل در این حوزه بردارد.

علیرضا اسکندری‌نژاد
مدیر پروژه سیمای نیکوکاری ایران

پرسش‌های پژوهش

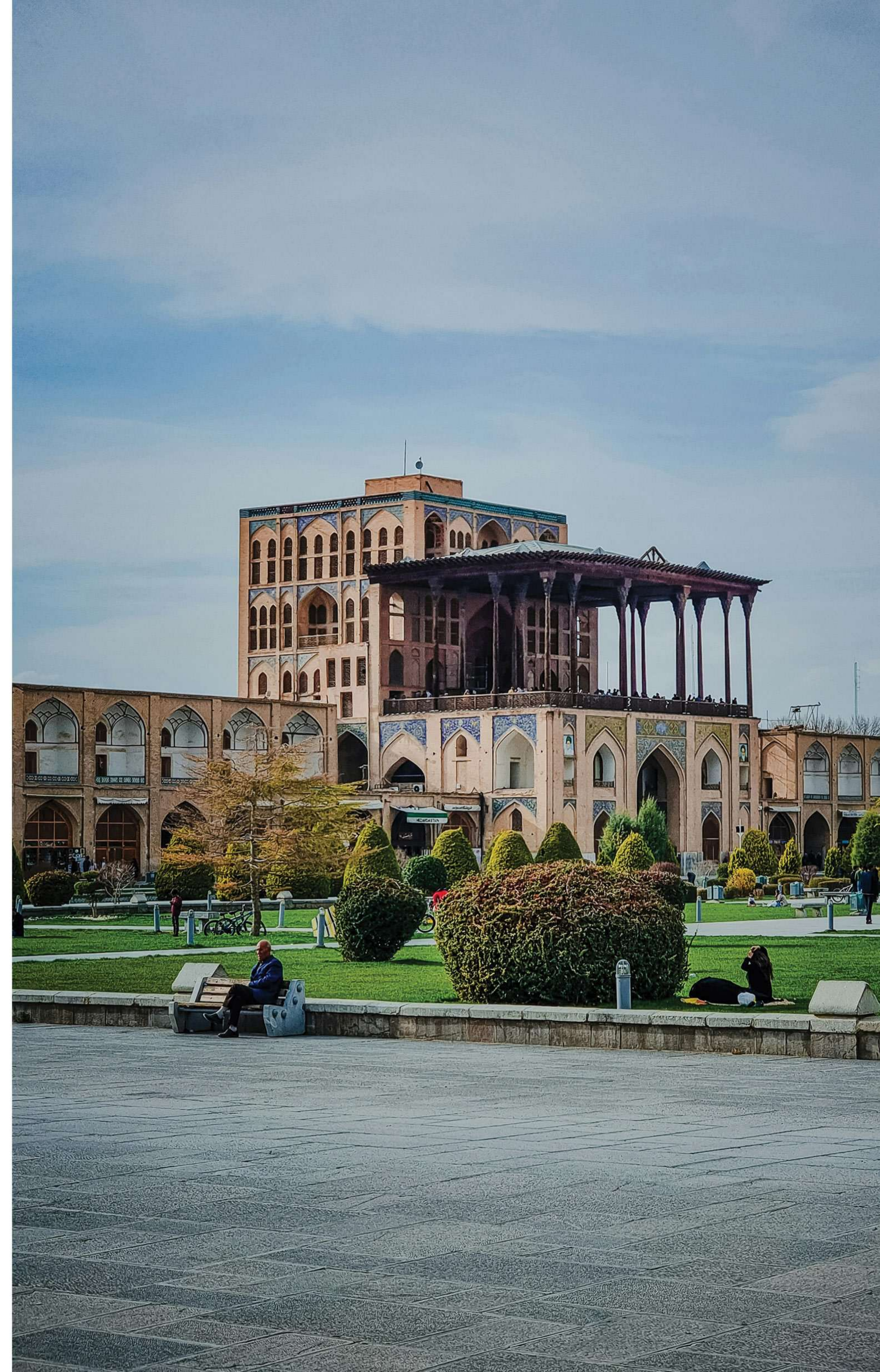
- ◆ وضعیت محیط خیرخواهی شهر اصفهان چگونه است؟
- ◆ مهم‌ترین حوزه‌های فعالیتی خیریه‌های اصفهان کدامند؟
- ◆ خیریه‌های اصفهان با چه چالش‌های عمده‌ای روبه‌رو هستند؟
- ◆ تغییرات لازم برای بهبود محیط خیرخواهی در شهر اصفهان کدامند؟
- ◆ آینده فعالیت‌های خیریه در شهر اصفهان چگونه خواهد بود؟
- ◆ وضعیت همکاری میان مؤسسات خیریه با یکدیگر و با بخش دولتی چگونه است؟

اهداف پژوهش

- ◆ شناسایی ویژگی‌های فضای خیرخواهی شهر اصفهان.
- ◆ شناسایی حوزه‌های فعالیت مؤسسات خیریه در شهر اصفهان.
- ◆ شناسایی چالش‌های خیریه‌ها در اصفهان.
- ◆ بررسی تأثیرات معضلات اجتماعی و اقتصادی بر روی عملکرد خیریه‌های شهر اصفهان.
- ◆ شناسایی تغییرات لازم برای بهبود عملکرد خیریه‌ها در اصفهان.

کلیدهای پژوهش

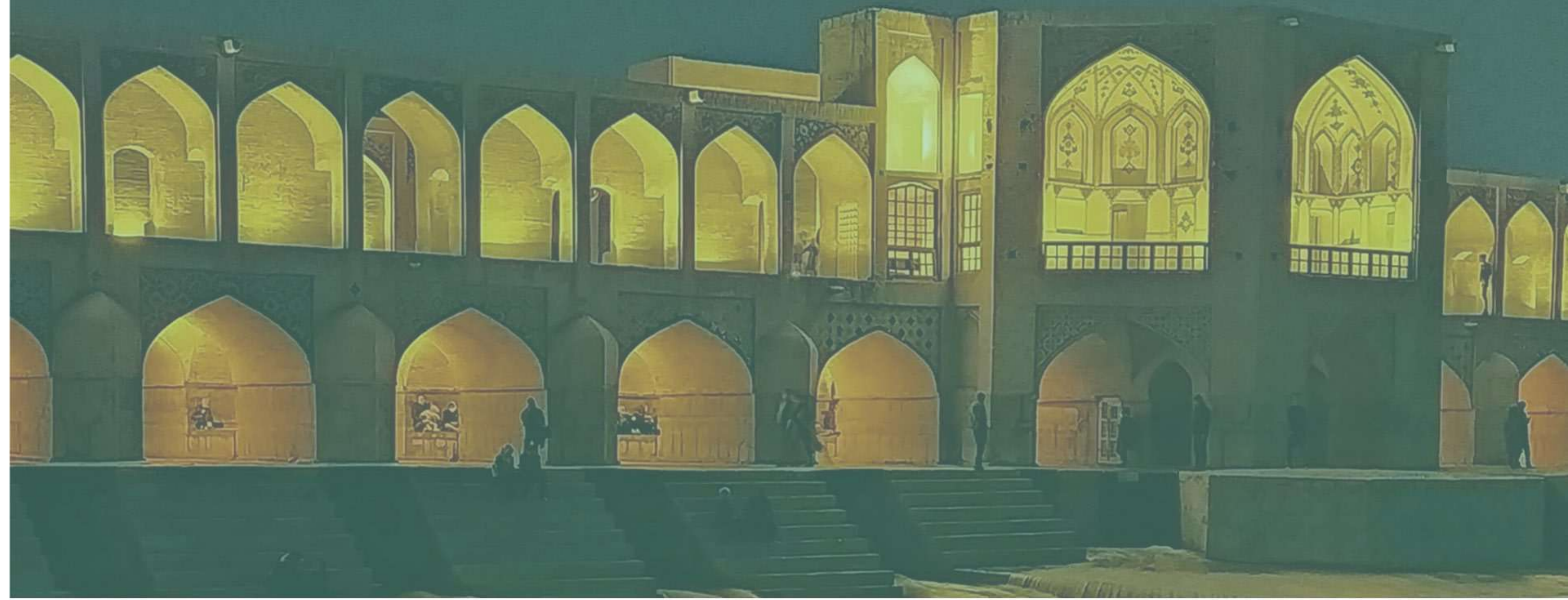
- ◆ معضلات اجتماعی و اقتصادی
- ◆ حوزه‌های فعالیت خیریه
- ◆ خیریه‌ها و مراجع ناظر
- ◆ فرهنگ کمک‌رسانی
- ◆ شیوه اداره مؤسسات خیریه
- ◆ مسئله مهاجرین و عملکرد مؤسسات خیریه

مختصری درباره شهر اصفهان

کلان‌شهر اصفهان، مرکز استان اصفهان، با قریب به دو میلیون نفر جمعیت سومین شهر بزرگ ایران پس از تهران و مشهد است. اصفهان در مرکز ایران قرار دارد و از زمان سلجوقی به بعد، خصوصاً از دوره صفوی، همواره اهمیت سیاسی بسیاری داشته است. علاوه بر اهمیت سیاسی، اصفهان را به بافت تاریخی زیبا و کم‌نظیر آن می‌شناسند. بافتی که بخش اعظم آن به جا مانده از عصر طلایی پادشاهی صفوی است. در اهمیت اصفهان همین بس که کمتر شهروند

ایرانی را می‌توان دید که مثل «اصفهان نصف جهان» به گوشش نخورده باشد. اصفهان را می‌توان یکی از قطب‌های بزرگ گردشگری کشور دانست که سالانه میزبان توریست‌های داخلی و خارجی بسیاری است. این شهر آنچنان مهم و جذاب بوده است که در بیشتر سفرنامه‌های سفرنامه‌نویسان خارجی به آن اشاره شده و نقوشی از آثار و ابنیه تاریخی آن در آن سفرنامه‌ها به تصویر کشیده شده است. استان اصفهان همچنین یکی از استان‌های صنعتی کشور به شمار می‌رود و صنایع سبک و سنگین بسیاری را در خود جای داده است؛ از جمله صنایع فولاد، ذوب آهن، پالایش نفت و ... این صنعتی بودن با خود پیامدهایی را برای زندگی مردمان این شهر به ارمغان آورده است که متأسفانه غالباً مثبت نبوده‌اند. اصفهان به واسطه صنعتی بودن خود مقصد مهاجرت‌های کاری بسیاری بوده که به دلیل مدیریت غیردقیق، چالش‌هایی همچون تراکم بیش از حد جمعیت و اختلاط تنش‌زای فرهنگی را به دنبال داشته است. علاوه بر این این شهر با بحران‌های زیست‌محیطی بسیاری نیز دست‌وپنجه نرم می‌کند. از یک سو وجود صنایع سنگین، هوای این شهر و استان را بسیار آلوده کرده است و پیامدهای این مسئله را شاید بتوان در آمار بالای شیوع سرطان و بیماری‌های خاص دید. از سوی دیگر بحران کم‌آبی موجب شده است بسیاری از کشاورزان این استان در به زیر کشت بردن زمین‌های زراعی خود دچار مشکل شوند. بی‌آبی از سوی دیگر فرونشست‌های شدید زمین را در پی داشته که زندگی در برخی از مناطق این استان را خطرناک کرده است. تمامی این موارد بر وضعیت محیط نیکوکاری شهر اصفهان تأثیرگذار بوده است؛ چنانکه در ادامه گزارش خواهیم دید.

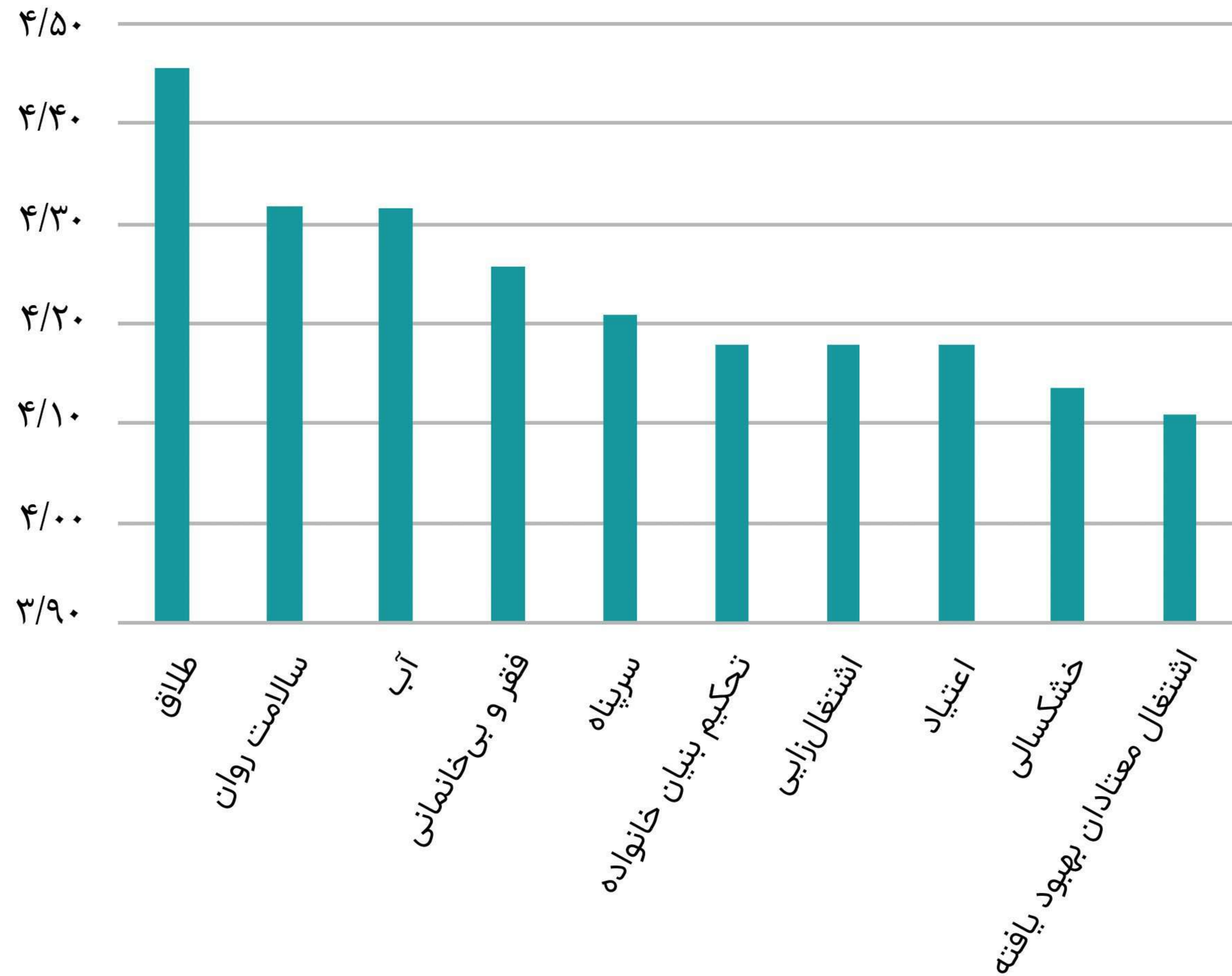

ماتریس عملیاتی شاخص محیط خیرخواهی

میانگین گویه‌ها	گویه‌ها	میانگین سازه‌ها	سازه‌ها
۳/۳۹	سهولت تأسیس و فعالیت در سازمان‌های خیرخواهانه	۲/۶۲	سهولت عملیاتی‌سازی سازمان‌های خیرخواهانه
۲/۲۹	آزاد بودن سازمان‌های خیرخواهانه از دخالت‌های دولت		
۲/۱۹	مداخله دولت در تعطیلی سازمان‌های غیرمؤثر و حمایت از استمرار فعالیت سازمان‌های مؤثر		
۳/۵۲	معافیت مالیاتی در دریافت اعانات و کمک‌های خیرخواهانه	۳/۱۴	مشوق‌های مالیاتی
۲/۷۷	معافیت مالیاتی در انجام فعالیت‌های اقتصادی (سازمان‌های کارآفرین و اشتغال‌زا)		
۳/۰۵	سهولت ارسال کمک‌های خیرخواهانه به کشورهای دیگر	۲/۷۸	جریان بین‌المللی خیرخواهانه
۲/۵۲	سهولت دریافت کمک‌های خیرخواهانه از کشورهای دیگر		
۳/۴۶	گشودگی فضای سیاسی برای فعالیت‌های خیرخواهانه	۳/۳۶	محیط سیاسی
۳/۲۵	وجود قوانین مؤثر و کارآمد در فضای خیرخواهی		
۳/۹۶	همراهی ارزش‌ها و نگرش‌های مردم با خیرخواهی	۳/۹۶	فضای اجتماعی و فرهنگی

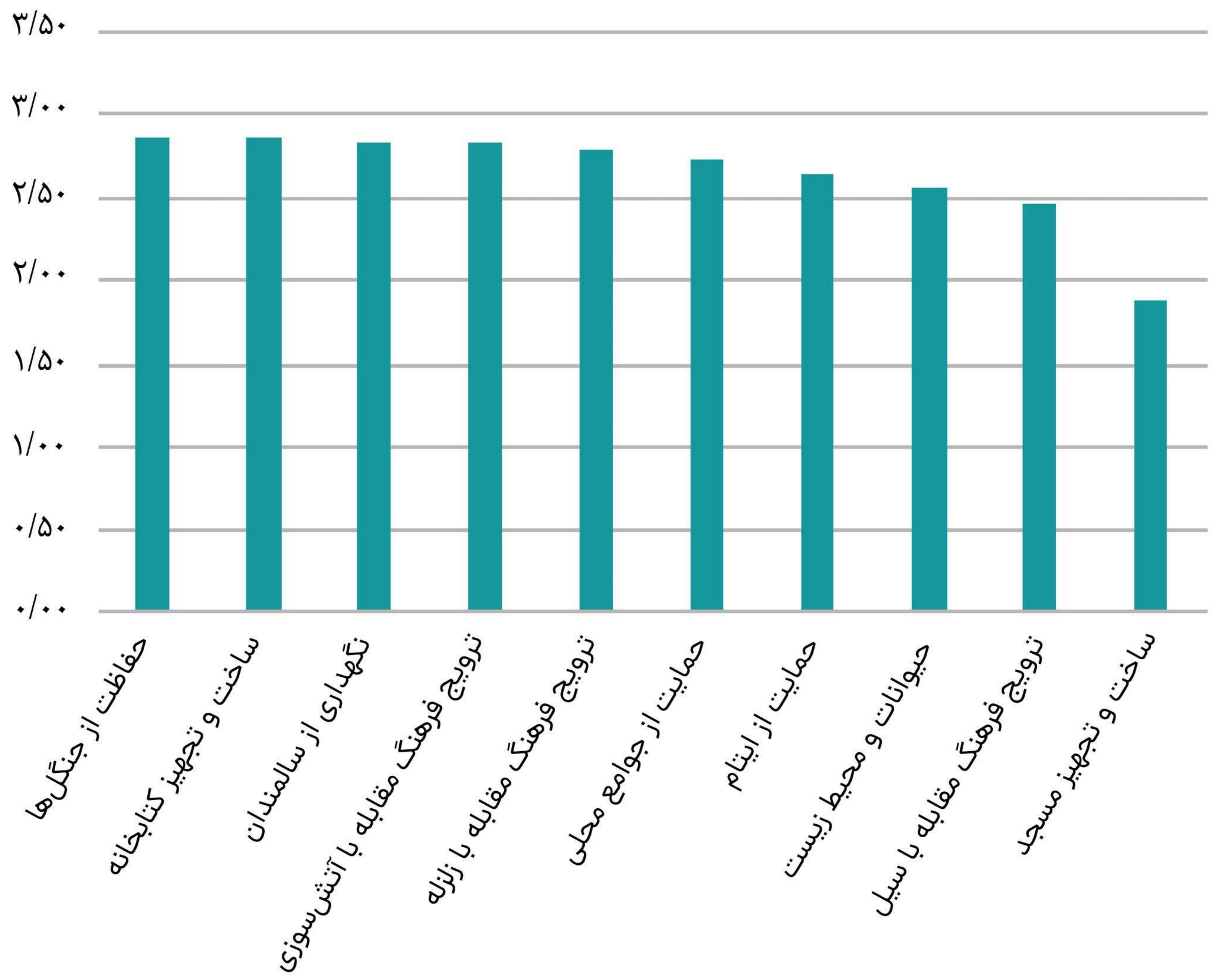
با مشاهده نتایج پرسشنامه محیط نیکوکاری شهر اصفهان که در نتیجه پاسخگویی ۳۰ فعال امور خیریه این شهر به دست آمده است، در خواهیم یافت که بعد محیط اجتماعی و فرهنگ دارای بالاترین نمره (۳/۹۶) و بعد سهولت عملیاتی سازی سازمان‌های خیرخواهانه دارای پایین‌ترین نمره است (۲/۶۲). بالا بودن نمرات بعد محیط اجتماعی - فرهنگی نشانگر گستردگی فرهنگ خیرخواهی در میام مردم این شهر از دیرباز تا اکنون است. در میان سه گویه‌ای بعد سهولت عملیاتی سازی سازمان‌های خیرخواهانه را تشکیل می‌دهد، پاسخ‌دهندگان ما به ترتیب کمترین نمره‌ها را به «مداخله دولت در تعطیلی سازمان‌های غیرمؤثر و حمایت از استمرار فعالیت سازمان‌های مؤثر» و «آزاد بودن سازمان‌های خیرخواهانه از دخالت‌های دولت» داده‌اند. این مسئله نشان‌دهنده این است که فعالان محیط خیرخواهی با دخالت دولت در این حوزه به خودی خود مشکل ندارند، اما آنچه آنان را ناراضی کرده است، دخالت اشتباه در این بخش است. در بعد محیط سیاسی که از نظر نمره در رتبه دوم میان ابعاد محیط نیکوکاری اصفهان قرار دارد (۳/۳۶) رضایت نسبی از وضعیت برقرار است؛ هرچند که به نظر می‌رسد قوانین محیط خیرخواهی می‌توانند به شکلی مؤثرتر از وضع کنونی خود وضع شوند. در بعد مشوق‌های مالیاتی با نمره (۳/۱۴) تفاوت زیادی میان نمرات دو گویه وجود دارد. از یک سو اگرچه به نظر می‌رسد که فعالان این حوزه از معافیت‌های مالیاتی اختصاص داده‌شده به مؤسسات خیریه راضی هستند، از سوی دیگر قوانین مناسبی در حوزه اختصاص معافیت مالیاتی به فعالان اقتصادی حوزه خیریه وجود دارد. این را می‌توان در رابطه با پایین بودن نمره گویه مربوط به وجود قوانین مؤثر و کارآمد در فضای خیرخواهی خواند. در پایان نمرات مربوط به بعد جریان بین‌المللی خیرخواهانه چندان امیدوارکننده نیست (۲/۷۸). از یک سو به دلیل مشکلات عدیده اقتصادی مؤسسات خیریه اصفهان ارسال کمک به کشورهای دیگر را در اولویت ندارند و از سوی دیگر به دلیل وجود تحریم‌های مختلف، دریافت کمک‌های بین‌المللی در ایران آسان نیست.

۱۰ اولویت اول نیکوکاری در شهر اصفهان از منظر فعالان حوزه خیر (عرصه‌های اصلی نیکوکاری)

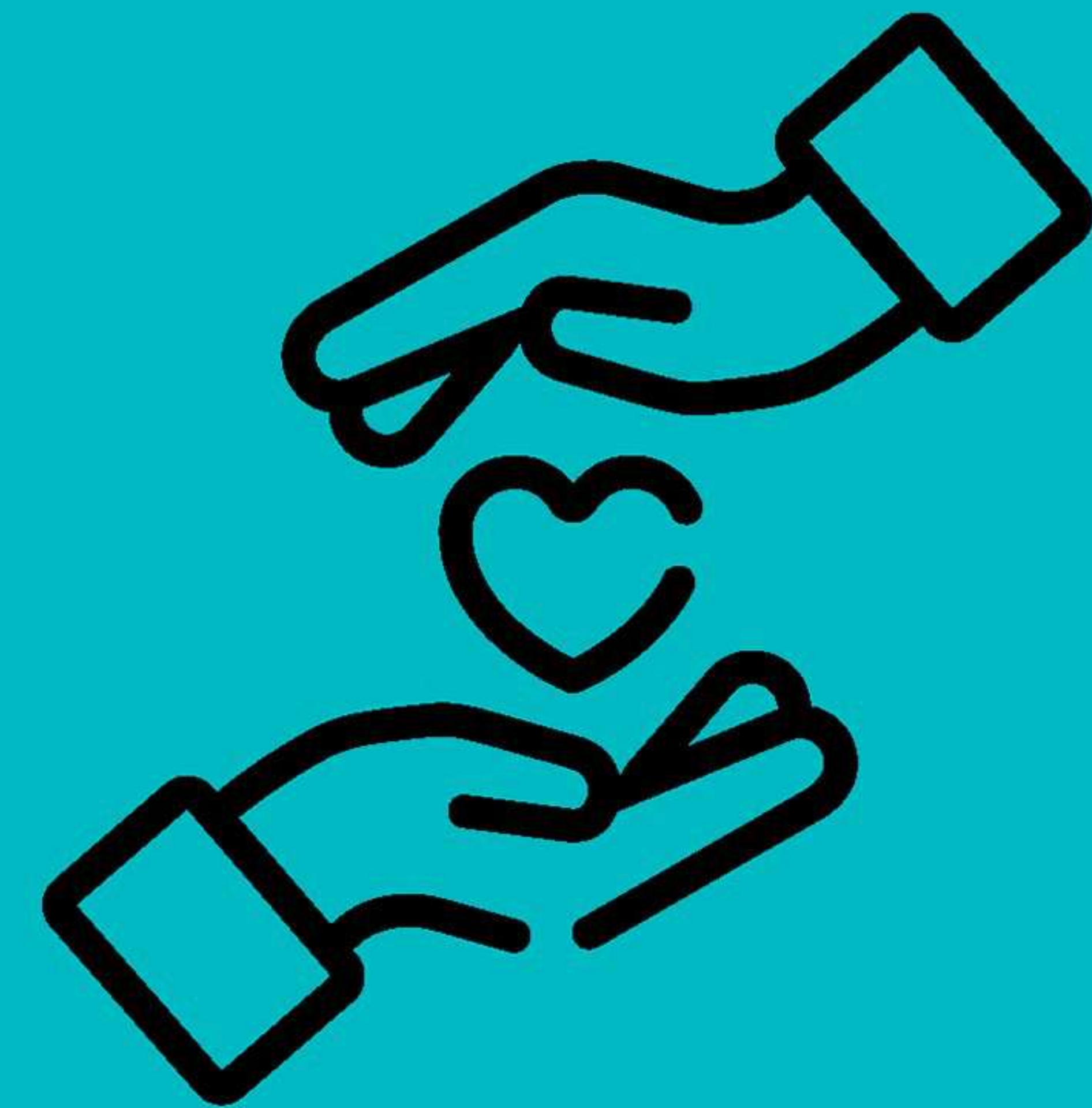

۱۰ اولویت آخر نیکوکاری در شهر اصفهان از منظر فعالان حوزه خیر (عرصه‌های اصلی نیکوکاری)

بنا به گفته‌های فعالان محیط نیکوکاری اصفهان، این شهر چه از نظر تعداد خیریه‌های ثبت‌شده و چه از نظر تعداد خیریه‌های فعال، دومین رتبه را در کشور به خود اختصاص داده است. این مسئله البته هم نشان‌دهنده فراگیری فرهنگ نیکوکاری در این شهر است و هم نشان‌دهنده این‌که مسائل و مشکلاتی که باید به آن‌ها پرداخته شود، کم نیست.

اطلس
خیرایران